

Planera, genomför och följ upp arbetsplatsförlagt lärande

– en lathund som stöd för att skaffa nya apl-glasögon

**Planera, genomför och följ upp arbetsplatsförlagt lärande
– en lathund som stöd för att skaffa nya apl-glasögon**

© Skolverket, Stockholm 2023

Andra upplagan

ISBN: 978-91-7559-560-3

Beställningsnr: 21:1598

Grafisk form: Typoform

Foto: s. 6 och 18 Kenneth Hellman/Scandinav bildbyrå

Innehåll

I den här lathunden om arbetsplatsförlagt lärande, apl, hittar du information om apl baserat på hur det regleras i skolans styrdokument samt korta, praktiska beskrivningar och exempel. Den gäller för alla skolformer där apl ingår. På sidan 22 hittar du en förteckning över regelverket.

4

Arbetsplatsförlagt lärande – apl

- Gymnasieskolan
- Anpassade gymnasieskolan
- Elevens arbetstid
- Kommunal vuxenutbildning

9

Ansvaret för apl

- Huvudmannens ansvar för apl
- Skolans ansvar för apl
- Schysst apl
- Arbetsplatsens ansvar för apl

12

Planera apl

- Kvalitetssäkring av arbetsplatser
- Att förbereda arbetsplatsen
- Att förbereda handledaren
- Att förbereda eleven
- Lokala programråd och yrkesråd

16

Under elevens apl

- Handledning på arbetsplatsen
- Trepartsamtal

18

Uppföljning och bedömning av elevens lärande

- Bedömning för lärande
- Bedömning för betygssättning

20

Apl i det systematiska kvalitetsarbetet

Arbetsplatsförlagt lärande – apl

Apl är lärande på en eller flera arbetsplatser utanför skolan. Syftet är att eleverna ska utveckla yrkeskunskaper och en yrkesidentitet samt reflektera över yrkeskulturen och bli en del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats. Apl innebär att kurser eller delar av kurser förläggs till en eller flera arbetsplatser. Huvudmannen och rektorn ska säkerställa att varje elev får apl av god kvalitet. Det kräver arbete med organisering och systematiskt kvalitetsarbete av det arbetsplatsförlagda lärandet.

Gymnasieskolan

Arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på gymnasieskolans alla nationella yrkesprogram med minst 15 veckor och inom vidareutbildning i form av ett tekniskt år med minst 10 veckor. Apl ska även förekomma för elever inom programinriktat individuellt val men omfattningen är inte reglerad. Elever som går yrkesintroduktion ska ha apl eller praktik. Lärlingsutbildning inom gymnasieskolan innebär att eleven genomför mer än hälften av utbildningen som arbetsplatsförlagt lärande. Eleven kan påbörja sin lärlingsutbildning första, andra eller tredje läsåret. Omfattningen ska räknas från och med det läsår som eleven påbörjar den gymnasiala lärlingsutbildningen. Apl kan också förekomma på högskoleförberedande program om huvudmannen har beslutat det.

Anpassade gymnasieskolan

I anpassade gymnasieskolan ska arbetsplatsförlagt lärande förekomma på alla nationella program i minst 22 veckor. Av gymnasiebeviset från anpassad gymnasieskola ska det framgå omfattningen av det arbetsplatsförlagda lärandet, på vilken eller vilka arbetsplatser som eleven har genomfört arbetsplatsförlagt lärande och vilka arbetsuppgifter som eleven har utfört där. Det ska även finnas med en bedömning av hur eleven har genomfört arbetsuppgifterna inom ramen för det arbetsplatsförlagda lärandet och gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola, om eleven begär det. På individuella program får eleven göra praktik om rektorn bedömer att det är till nytta för eleven. Om eleven har genomfört praktik, ska

omfattningen av praktiken framgå av gymnasiebeviset från anpassad gymnasieskola. Vidare ska det framgå på vilken eller vilka arbetsplatser som praktiken har genomförts och vilka arbetsuppgifter som eleven har utfört där. Beviset ska även innehålla en bedömning av hur eleven har genomfört arbetsuppgifterna inom ramen för praktiken, om eleven begär det. Lärlingsutbildning inom anpassad gymnasieskola innebär att eleven genomför mer än hälften av utbildningen som arbetsplatsförlagt lärande. Eleven kan påbörja sin lärlingsutbildning första, andra, tredje eller fjärde läsåret. Omfattningen ska räknas från och med det läsår som eleven påbörjar den gymnasiala lärlingsutbildningen. Elever inom den anpassade gymnasieskolan kan inte genomföra arbetsplatsförlagt lärande i daglig verksamhet. Syftet med apl är att eleverna ska utveckla yrkeskunskaper och en yrkesidentitet samt reflekterar över yrkeskulturen och bli en del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats.

Elevens arbetstid

Eleven ska följa arbetsplatsens arbetstid, vilket vanligen enligt avtal är 40 timmar per vecka. En vecka på en arbetsplats anses motsvara 23 timmars garanterad undervisningstid (GUT) i gymnasieskolan och 25 timmars garanterad undervisningstid i anpassade gymnasieskolan. Denna siffra anger hur en hel vecka på apl ska avräknas från den totala undervisningstid eleven har rätt till under utbildningen. Exempelvis ska en elev i gymnasieskolan som genomför apl på en arbetsplats där 40-timmarsvecka tillämpas ges möjlighet till minst 600 timmars apl. Det utgör då 345 timmar (15 veckor x 23 GUT) av elevens totalt 2 430 timmar garanterade undervisningstid. I anpassade gymnasieskolan ska eleven då ha 880 timmar apl som motsvarar 550 timmar (22 veckor x 25 GUT) av elevens 3600 timmar garanterade undervisningstid. Rektorn kan besluta att eleven inte ska följa arbetsplatsens arbetstid. Detta ska beslutas för varje individ och ska alltså inte gälla organisatoriskt för apl. Rektorn ska följa Arbetsmiljöverkets föreskrifter om arbetstider för minderåriga.

Kommunal vuxenutbildning (komvux)

När sammanhållna yrkesutbildningar ges inom statsbidraget för regionalt yrkesvux ska varje elev ha minst 15 procent av utbildningen arbetsplatsförlagd. Om en del av elevens utbildning har validerats ska 15 procent av resterande utbildning genomföras som apl. Eleven kan gå en lärlingsutbildning som finansieras med statsbidrag inom regionalt yrkesvux och då ska minst 70 procent av lärlingsutbildningen genomföras på en arbetsplats. Inom komvux som anpassad utbildning ska lärlingsutbildningen till övervägande del ske på en arbetsplats.

Inom övrig komvux kan apl förekomma när huvudmannen har beslutat det. Då är det rektorn som beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas på arbetsplatser. Apl ska anordnas enligt bestämmelser i förordningen om vuxenutbildning.

Utbildning som påbörjas 2025 ska planeras enligt följande

Den 1 juli 2023 införs nya bestämmelser om apl inom komvux som ska tillämpas på utbildning som påbörjas 2025. Då införs ett krav på apl i skollagen, där en del av utbildningen i en sammanhållen

yrkesutbildning ska genomföras som apl. Kravet kommer då att gälla oavsett om utbildningen finansieras med statsbidrag eller ej. Omfattningen av apl för varje elev ska vara minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen.

Det är rektor som beslutar vilka kurser eller delar av kurser som ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande. Om det är lämpligt med hänsyn till elevens behov och förutsättningar och om eleven begär det får rektorn även besluta att apl ska omfatta mindre än 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen eller undantas helt. Hur apl ska anordnas regleras genom förändringar i förordningen om vuxenutbildning

Ansvaret för apl

En nyckelfaktor för god kvalitet på det arbetsplatsförlagda lärandet är att ansvarsfördelningen är tydlig och att arbetslivet och skolan samverkar. Varje elev måste placeras på en arbetsplats där hen tas väl om hand och kan utvecklas mot utbildningens mål. Oavsett om utbildningen är förlagd till en arbetsplats eller äger rum i skolan ska den präglas av ett jämställdhetsperspektiv, en öppenhet och respekt för människors olikheter.

Huvudmannens ansvar för apl

Huvudmannen har ansvaret för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att kvalitets-säkra dem utifrån skolans och myndigheters regelverk. Arbetsuppgiften att anskaffa platser kan delegeras till anställda men inte till elever, det är därför inte elevens uppgift att skaffa sin apl-plats. För varje elev ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den utses som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig. En lärare kan inte vara handledare och arbetskamraterna kan inte till övervägande del utgöras av andra elever. Syftet är att eleverna ska utveckla yrkeskunskaper och en yrkesidentitet samt reflektera över yrkeskulturen och bli en del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats. Apl är avgörande för yrkesutbildningens kvalitet, därför är också möjligheterna till undantag starkt begränsade. Om apl inte kan erbjudas inom gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan får utbildningen anordnas bara om planerade platser för arbetsplatsförlagt lärande inte kan tillhandahållas på grund av omständigheter som huvudmannen inte kunnat råda över, eller om utbildningen av säkerhetsskäl inte kan förläggas till en arbetsplats utanför skolan. Sådana säkerhetsskäl kan till exempel förhindra elever att få tillträde till arbetsplatserna eller genomföra relevanta arbetsuppgifter. En elev kan inte utgöra en sådan risk att utbildningen av säkerhetsskäl inte kan förläggas till en arbetsplats. Om den planerade arbetsplatsen inte finns tillgänglig

av skäl som huvudmannen inte råder över får eleven ges motsvarande undervisning i skolan under tiden en ny apl-plats anskaffas. Huvudmannen är skyldig att så fort som möjligt ordna en ny apl-plats för eleven. Om de arbetsplatser som är relevanta för utbildningen inte är tillgängliga för eleverna av säkerhetsskäl får eleverna ges motsvarande undervisning i skolan. Den skolförlagda undervisningen ska vara avstämd med det lokala programrådet.

Huvudmannen måste säkerställa att arbetsplatsen har en god arbetsmiljö som uppfyller gällande krav. Arbetsmiljölagstiftningen gäller även för elever i apl. Det finns särskilda regler för personer under 18 år. Huvudmannen för skolan och arbetsgivaren har tillsammans ansvar för elevens arbetsmiljö. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter ska huvudmannen säkerställa att arbetsplatsen har en god arbetsmiljö som uppfyller gällande krav. Detta görs genom att skolan tar del av arbetsplatsens riskbedömning och utifrån denna bedömer den enskilde elevens placering. Bedömningen ska bland annat visa om och hur man kan anpassa arbetsuppgifterna för eleven.

Huvudmannen behöver se till att ha försäkringar i händelse av att eleven orsakar materialskador under apl. I det kontrakt som ska upprättas för lärlingsutbildning inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen ska framgå hur kostnader för de skador som eleven kan orsaka under apl ska fördelas. Även när kontrakt inte krävs kan det vara värdefullt att i förväg komma överens om hur ansvar och kostnader ska fördelas.

Skolans ansvar för apl

Skolan ansvarar för att varje elev inom yrkesutbildning på gymnasial nivå ska bli väl förberedd för sitt yrkesområde. För att det arbetsplatsförlagda lärandet ska hålla hög kvalitet behöver skolan försäkra sig om att de arbetsplatser som används för apl motsvarar utbildningens krav både när det gäller innehållet och värdegrundsfrågor.

Schysst apl

Med schysst apl menar vi att alla elever får vara på arbetsplatser som främjar allas lika rättigheter och möjligheter, och förebygger kränkningar och diskriminering.

Skolans huvudman har ansvar för att elevernas apl uppfyller kraven för utbildningen. När eleven väl är på en arbetsplats är det dock arbetsgivarens ansvar att eleven inte utsätts för diskriminering eller kränkande behandling.

I skollagens första kapitel uttrycks det bland annat så här:

”Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.”

”Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.”

Demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter som utgångspunkt

Skolan behöver arbeta kontinuerligt och systematiskt tillsammans med eleverna kring frågor kopplade till likabehandling, inkludering, bemötande och jämställdhet. Skolan behöver se till att de arbetsplatser man använder överensstämmer med de grundläggande värderingar som uttrycks i skollagen och diskrimineringslagen.

Kränkande behandling och diskriminering i utbildning

I skollagen och diskrimineringslagen framgår **kraven för utbildningen** när det gäller frågor om kränkningar och diskriminering. I skollagen används begreppet kränkande behandling, och inte kränkande särbehandling som i arbetsmiljölagen.

Exempel på frågor att diskutera

1. Hur jobbar ni med att främja allas lika rättigheter och möjligheter samt förebygga kränkningar och diskriminering inför apl?
2. Hur följer ni upp och tar hand om elevernas erfarenheter under och efter apl?
3. Vilka rutiner behövs för att fånga upp och hantera elevernas erfarenheter under och efter apl?

Arbetsplatsens ansvar för apl

I utbildningskontraktet som upprättas mellan arbetsplatsen, huvudmannen och eleven vid gymnasial lärlingsutbildning och vid lärlingsutbildning inom regionalt yrkesvux framgår parternas respektive ansvarsområde. Ett sådant kontrakt kan upprättas även vid apl inom andra utbildningsvägar även om det inte finns något krav på det i regelverket. För gymnasial lärlingsanställning finns det särskilda bestämmelser om arbetsgivarens ansvar.

Arbetsplatsen och skolan har ett gemensamt arbetsmiljöansvar för eleven under apl. För arbetsplatsen innebär det bland annat ett ansvar för att eleven följer arbetsplatsens arbetsmiljöregler. Arbetsplatsen har också ansvar för att dokumentera riskbedömningar.

Planera apl

Läraren ska planera för elevens lärande på arbetsplatsen i förhållande till målen för utbildningen. Sedan planerar läraren och handledaren vad eleven ska få möjlighet att lära sig under apl-perioden, hur lärandet ska stöttas och hur det ska följas upp. Planen kan naturligtvis behöva revideras under periodens gång.

Läraren behöver planera för elevens lärande på varje arbetsplats och för bedömning av elevens kunskaper från det arbetsplatsförlagda lärandet. Gymnasieskolan har under apl, liksom i den skolförlagda undervisningen, ansvar för att eleven vid behov får extra anpassningar och särskilt stöd. Rektorn har ett särskilt ansvar för att varje elev i anpassade gymnasieskolan får stöd vid det arbetsplatsförlagda lärandet. Skolan behöver ge arbetsplatserna inflytande över när och hur apl genomförs och även ta hänsyn till elevernas behov. För att avgöra hur de delar av utbildningen som förläggs till en arbetsplats ska hålla hög kvalitet bör skolan utnyttja möjligheten att samråda om det i det lokala programrådet (yrkesprogram i gymnasieskolan) eller yrkesrådet (regionalt yrkesvux). Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras.

Exempel på frågor att ställa vid kartläggning och värdering av en arbetsplats:

- Vad kan eleven lära sig inom aktuella kurser? Behöver eleven vara på flera arbetsplatser för att få möta ett tillräckligt brett kunskapsområde?
- Har handledaren nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och i övrigt bedöms vara lämplig?
- Hur kan kommunikationen ske med arbetsplatsen om elevens lärande?
- Hur kan elevens arbetsmiljö säkerställas utifrån de arbetsuppgifter eleven ska utföra?
- Hur stämmer arbetsplatsens värdegrund med skolans text att främja allas lika rättigheter och möjligheter samt förebygga kränkningar och diskriminering?
- Annan tillämplig lagstiftning?

Kvalitetssäkring av arbetsplatser

Ett sätt att säkerställa kvaliteten i elevens apl är att kartlägga arbetsplatsen utifrån de regleringar som gäller. Det handlar om skolans regleringar såsom skollagen, läroplan, examensmål och ämnesplaner men också om arbetsmiljölagstiftning och annan lagstiftning som berör utbildningen. Utifrån kartläggningen kan skolan värdera arbetsplatsens lämplighet för tilltänkta elever.

Att förbereda arbetsplatsen

Inför apl behöver skolan i god tid ta kontakt med arbetsplatsen för att planera innehållet i elevens apl-period i förhållande till utbildningens mål. Skolan behöver också ge arbetsplatsen information så att den har möjlighet att förbereda ett gott mottagande av eleven. Eleven och handledaren kan gärna ha kontakt innan apl påbörjas. Skolan och arbetsplatsen behöver komma överens om rutiner för kommunikationen om eleven. Många elever som ska genomföra apl har ingen tidigare arbetslivserfarenhet. Skolan kan bidra till att eleven får ett genomtänkt mottagande och en bra tid på arbetsplatsen genom att förbereda eleven, handledaren och chefen på arbetsplatsen. En presentation av arbetsplatsen och blivande arbetskamrater kan få eleven att känna sig välkommen. Dessutom behöver eleven få information om risker och arbetsmiljöansvar.

Att förbereda handledaren

När skolan har säkrat apl-platser behöver handledarna få veta vad som förväntas av dem och få praktisk information. Ett sätt att förbereda handledare för apl och på uppgiften att handleda elevers lärande är att erbjuda handledarutbildning, till exempel Skolverkets webbaserade handledarutbildning. Om det är möjligt för handledare att delta i en handledarträff, kanske också med eleverna närvarande, ger det många möjligheter till goda förberedelser och erfarenhetsutbyten. Om handledaren inte kan komma till skolan kan läraren besöka arbetsplatsen tillsammans med eleven och där gå igenom det handledaren behöver veta.

Exempel på vad skolan kan försäkra sig om för arbetsplatsens mottagande av eleven:

- bemötande som är välkomnande och inkluderande
- presentation av företaget (personal, projekt, organisation)
- rundvandring (omklädningsrum för olika behov, personalutrymmen)
- administrativa rutiner (arbetstider, raster, sjuk-anmälan, anslagstavlor)
- arbetsmiljö (kvalitets- och miljökrav, skyddsombud)
- olycks- och tillbudsregler (första hjälpen, säkerhetsrutiner)
- risker i arbetet (kemikalier, säkra lyft, genomgång av elevens förkunskaper/ certifiering)
- brand, utrymningsvägar (återsamlingsplats, truckvägar)
- personlig skyddsutrustning (kläder, skyddsskor, id-kort, hjälm)
- övrigt (specifika rutiner inom yrkesområdet).

Exempel att samverka om:

- Skolans förväntningar på arbetsplatsen, handledaren och eleven.
- Arbetsplatsens och handledarens förväntningar på eleven och på skolan.
- Elevens förväntningar på handledaren, arbetsplatsen och apl-perioden.

Exempel på information som handledaren och arbetsplatsen behöver är:

- kontaktuppgifter
- avtal/kontrakt/överenskommelse
- ansvar och roller (lärare-handledare)
- försäkringar/arbetsmiljöregler
- elevens förkunskaper (intyg verktyg/ maskiner)
- introduktion av eleven på arbetsplatsen
- loggbok/checklistor
- utbildningens övergripande mål (läroplan, examensmål) och vilken roll apl har i utbildningen
- vilka kurser eller delar av kurser som ska genomföras på arbetsplatsen
- hur uppföljningen av elevens lärande ska ske, på vilka grunder bedömningen ska göras och handledarens roll i det.

Att förbereda eleven

Eleverna ska ges inflytande över sin utbildning och stimuleras att ta ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö och behöver därför göras delaktiga i förberedelserna inför apl. Bland annat behöver eleven ha klart för sig vilka kurser eller delar av kurser som ska genomföras på arbetsplatsen, hur uppföljning av lärandet kommer att ske och på vilka grunder bedömningen ska göras. Dessutom är det värdefullt att eleven vet vilka förväntningar som skolan och arbetsplatsen har. Ett sätt för eleven att förbereda sig är att genomföra Skolverkets webbaserade handledarutbildning, särskilt de första två modulerna.

Eleven behöver också en genomgång av arbetsmiljön och göras delaktig när det gäller risker och skyddsåtgärder som är aktuella på den specifika arbetsplatsen. Att även gå igenom aktuella arbetsmiljöregler kan bidra till att göra eleven trygg på sin arbetsplats.

Lokala programråd och yrkesråd

Lokala programråd ska finnas för gymnasieskolans nationella program och yrkesråd ska finnas för sammanhållna utbildningar inom regionalt yrkesvux. För övrig vuxenutbildning och anpassade gymnasieskolans program finns det inga krav på sådana råd, men det finns förstås många vinster med att också dessa utbildningar behandlas i råden. Ett lokalt programråd inom gymnasieskolan kan vara gemensamt med motsvarande yrkesråd inom regionalt yrkesvux.

Väl fungerande lokala programråd/yrkesråd är av avgörande betydelse för att yrkesutbildningen ska kunna fungera och utvecklas. De lokala programråden/yrkesråden innebär en organiserad och nära samverkan mellan skola och arbetsliv. I rådets arbete kan även elevernas synpunkter hämtas in. Det finns bestämmelser om vilka uppgifter yrkesråden inom regional vuxenutbildning ska ha men inte hur råden ska organiseras. Hur de lokala programråden ska organiseras och vilka uppgifter de ska ha är inte reglerat.

Yrkesråden ska, och de lokala programråden kan, med fördel

- medverka till att utveckla samverkan mellan utbildning och arbetsliv och bidra till ett lärande i arbetslivet med hög kvalitet
- bistå huvudmännen med att belysa behoven i arbetslivet och med att ordna platser för arbetsplatsförlagt lärande i utbildningen
- medverka vid uppföljning och utvärdering av den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen.

De kan också

- hjälpa huvudmannen vid planering och organisation av det arbetsplatsförlagda lärandet
- medverka vid utformningen av gymnasiearbeten
- samråda om vilka kurser som ska erbjudas som programfördjupning.

Under elevens apl

Den betygssättande läraren har ett helhetsansvar för elevens lärande. Läraren behöver följa och stödja elevens kunskapsutveckling och därför regelbundet gå igenom elevens lärande tillsammans med eleven och handledaren. Rektorn behöver möjliggöra för läraren att ha kontakt med eleven och handledaren under apl. Skolan kan med fördel utarbeta en policy för lärarnas kontakt med arbetsplatsen. Genom en sådan policy kan rektorn försäkra sig om att uppföljningen av elevens lärande sker på ett systematiskt sätt.

Det finns flera sätt att komplettera arbetsplatsbesök för att kommunicera med eleven under apl. Till exempel kan en smartphone eller surfplatta vara bra hjälpmedel för både kommunikation och dokumentation. Eleven kan till exempel dokumentera arbetet genom foto eller film i en blogg eller annan loggbok. Detta kan sedan användas av eleven för självvärdering och vid utvecklande samtal mellan eleven, lärare och handledaren. Dokumentationen kan även användas som underlag för lärarens bedömning för betygsättning.

Handledning på arbetsplatsen

Ett syfte med apl är att eleverna ska utveckla yrkeskunskaper och en yrkesidentitet samt reflektera över yrkeskulturen och bli en del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats. Handledarens roll är att handleda elevens lärande på arbetsplatsen och att bidra till elevens introduktion i yrket och i arbetslivet. Eleven ska ha en ansvarig handledare på arbetsplatsen men det kan vara värdefullt för eleven att handledas av olika arbetstagare för att få möta fler arbetsuppgifter och få olika perspektiv. Det bidrar också till att eleven får möjlighet att ingå i yrkesgemenskapen på arbetsplatsen. Huvuduppgiften för den ansvarige handledaren är att planera, styra och stödja elevens lärande. Arbetsplatsen ska genom handledaren ge eleven möjlighet att pröva på olika arbetsmoment och att, i slutet av utbildningen, fördjupa sig inom valt yrke eller yrkesområde.

Trepartssamtal

Ett sätt att stödja handledningen av elevens lärande är att ha trepartssamtal. I sådana samtal kan läraren stämma av planeringen med elev och handledare. Samtalet är också ett tillfälle där läraren kan bedöma elevens kunskaper för att lyfta elevens framgångar och utvecklingsbehov. Trepartssamtal som sker i slutet av apl-perioden kan också ge läraren underlag för bedömning för betygsättning i kursen eller kurserna. Exempel på olika trepartssamtal finns på flera ställen i Skolverkets handledarutbildning på webben. Samtalen kan ske både fysiskt och med hjälp av digitala lösningar.

Kontakten med arbetsplatsen kan syfta till att

- kontinuerligt följa upp elevens kunskapsutveckling
- ge stöd till både eleven och handledaren
- i samarbete med handledaren stämma av att elevens arbetsuppgifter svarar mot de mål man kommit överens om för elevens apl-period.

När denna kontakt sker genom att läraren får möjlighet att vara med eleven på arbetsplatsen ger det också vinster som:

- möjlighet att följa upp att överenskomna rutiner för arbetsmiljöarbetet följs
- att främja långsiktigt samarbete med arbetsplatsen och säkerställa att eleven trivs
- kompetensutveckling för läraren
- utvärdering av arbetsplatsen som apl-plats.

Uppföljning och bedömning av elevens lärande

Under apl behöver läraren följa upp vad eleven arbetar med och vid behov justera planeringen tillsammans med handledaren. Efter apl behöver läraren ta reda på vad eleven faktiskt har lärt sig och därmed avgöra vilket kunskapsinnehåll eleven behöver få undervisning om i skolan eller på en annan apl-plats.

Bedömning för lärande

Eleven behöver få återkoppling och möjligheter till reflektion kring sitt lärande från handledare, lärare och genom självskattning. För att läraren ska kunna följa och stödja elevens kunskapsutveckling behöver bedömningen vara en integrerad del i lärprocessen. Eleven får då fortlöpande återkoppling på vad hen hittills har utvecklat och behöver utveckla för att nå betygskriterierna. Ett sådant arbetssätt kan även ge läraren återkoppling på vad som behöver ändras eller utvecklas för att nå bättre resultat.

Bedömning för betygssättning

Rektorn bör se till att det finns rutiner för bedömning av det arbetsplatsförlagda lärandet och möjliggöra för läraren att ha kontakt med eleven och handledaren under apl.

Vid betygssättning ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper i relation till de nationella betygskriterierna. Därför behöver läraren försäkra sig om att ha information om elevens prestationer från apl när betyget ska sättas vid kursens slut. Eftersom apl inte är någon egen kurs kan eleven inte godkännas eller underkännas i apl. Betygsättningen är ett myndighetsutövande och kan därför aldrig överlämnas till handledaren.

Apl i det systematiska kvalitetsarbetet

Apl är en del av elevens utbildning och ska därför ingå i skolans systematiska kvalitetsarbete. Ett bra kvalitetsarbete bygger på att skolan planerar, följer upp och utvärderar sitt eget arbete, tar tillvara resultaten och omsätter dem i olika åtgärder för att utveckla verksamheten. Det är huvudmannens ansvar att se till att skolan har förutsättningar att göra detta. Det är viktigt att skolan har rutiner och arbetar systematiskt för att utveckla samverkan mellan skola och arbetsliv. Skolan bör värdera och redovisa sina kontakter med arbetslivet i det systematiska

kvalitetsarbetet. Genom uppföljning av det arbetsplatsförlagda lärandet kan skolan utvärdera vad som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra. Det är viktigt att alla parter - framför allt eleven, handledaren och läraren - utvärderar apl.

”Ett bra kvalitetsarbete bygger på att skolan planerar, följer upp och utvärderar sitt eget arbete, tar tillvara resultaten och omsätter dem i olika åtgärder för att utveckla verksamheten.”

Författningar som reglerar APL

<https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/arbetsgivarens-ansvar-for-arbetsmiljon/for-arbetsgivare-till-unga-i-arbetslivet/>

Förordning (2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program

Förordning (2011:144) om läroplan för gymnasieskolan

Förordning (2012:99) om läroplan för anpassad gymnasieskola

Förordning (2012:101) om läroplan för vuxenutbildningen

Förordning (2013:5) om program mål för anpassade gymnasieskolans nationella program

Förordning (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning 5 §, 11 §, 17 §, 18 §

Förordning (2014:854) om vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år och statsbidrag för sådan utbildning 4 kap 7–10 §§

Förordning om vuxenutbildning 2011:1108 2 kap 27–28 §§

Gymnasieförordningen 2010:2039 1 kap 8 §, 3 kap 3 §, 4 kap 12–14 §§, 6 kap 4–5 §§, 8 kap 22a,b §

Lag (2014:421) om gymnasial lärlingsanställning

Skollag 2010:800 3 kap 5a §, 3 kap 8 §, 4 kap, 16 kap 11a §, 16 kap 18 §, 19 kap 10 §, 19 kap 14 §, 19 kap 20 §

Skolverkets allmänna råd. Betyg och prövning i betygssättning i gymnasieskolan

Skolverkets allmänna råd. Betyg och prövning inom betygssättning i vuxenutbildningen

Tillämpning av reglerna om riskbedömning vid PRAO, APL och andra praktikplatser avseende kombinerad undervisning och praktik

<https://www.skolverket.se/publikationsserier/stodmaterial/2019/framja-forebygga-upptacka-och-atgarda---hur-skolan-kan-arbeta-mot-trakasserier-och-krankningar>

[https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/diskrimineringslag-2008567_sfs-2008-567_\(2-3_kap\)](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/diskrimineringslag-2008567_sfs-2008-567_(2-3_kap))

Skolverket

www.skolverket.se